

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

9. července 2009*

Ve věci C-511/06 P,

jejímž předmětem je kasační opravný prostředek na základě článku 56 statutu Soudního dvora, podaný dne 11. prosince 2006,

Archer Daniels Midland Co., se sídlem v Decatur, Illinois (Spojené státy), zastoupená C. O. Lenzem, Rechtsanwalt, L. Martin Alegi, E. Batchelorem a M. Garcia, solicitors, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

účastnice řízení podávající kasační opravný prostředek (navrhovatelka),

příčemž další účastníci řízení je:

Komise Evropských společenství, zastoupená A. Bouquetem a X. Lewisem, jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalovaná v prvním stupni,

* Jednací jazyk: angličtina.

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Tizzano, zastupující předseda prvního senátu, M. Ilešič, A. Borg Barthet, E. Levits (zpravodaj) a J.-J. Kasel, soudci,

generální advokát: P. Mengozzi,
vedoucí soudní kanceláře: H. von Holstein, náměstek vedoucího soudní kanceláře,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 8. května 2008,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 6. listopadu 2008,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svým kasačním opravným prostředkem se Archer Daniels Midland Co. (dále jen „ADM“) domáhá zrušení rozsudku Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 27. září 2006, Archer Daniels Midland v. Komise (T-59/02, Sb. rozh. s. II-3627, dále jen „napadený rozsudek“), kterým Soud částečně zamítl žalobu ADM směřující k částečnému zrušení rozhodnutí Komise 2002/742/ES ze dne 5. prosince 2001 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/E-1/36.604 – Kyselina citronová) (Úř. věst. 2002, L 239, s. 18, dále jen „sporné rozhodnutí“) v rozsahu, ve kterém se týká této společnosti.

Právní rámec

- 2 Článek 15 odst. 2 nařízení Rady č. 17 ze dne 6. února 1962, prvního nařízení, kterým se provádějí články [81] a [82] Smlouvy (Úř. věst. 1962, 13, s. 204; Zvl. vyd. 08/01, s. 3), stanovil:

„Komise může podnikům nebo sdružením podniků uložit rozhodnutím pokuty ve výši od 1 000 do 1 000 000 zúčtovacích jednotek nebo v částce tuto výši přesahující, ale nepřesahující 10 % obratu dosaženého v předchozím účetním roce všemi podniky, které se na porušení [protiprávním jednání] podílely, a pokud úmyslně nebo z nedbalosti:

- a) poruší čl. [81] odst. 1 [ES] a článek [82 ES], [...]

[...]

Při stanovení výše pokuty se bere v úvahu závažnost a trvání daného porušení [protiprávního jednání].“

- 3 Sdělení Komise ze dne 14. ledna 1998 nazvané „Pokyny o metodě stanovování pokut udělených podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 a čl. 65 odst. 5 Smlouvy o ESUO“ (Úř. věst. 1998, C 9, s. 3; Zvl. vyd. 08/01, s. 171, dále jen „pokyny“), zejména uvádí:

„Zásady uvedené v [...] pokynech by měly zajistit průhlednost a nestrannost rozhodnutí Komise, jak pokud jde o podniky, tak o Soudní dvůr, při zachování volnosti rozhodování svěřené Komisi příslušnými právními předpisy udělovat pokuty v rozsahu 10 % celkového obrátu podniků. Tato volnost se však musí řídit koherentní a nediskriminační politikou, která je v souladu s cíli sledovanými při ukládání sankcí za porušování pravidel hospodářské soutěže.

Nová metoda stanovování výše pokuty se bude řídit následujícími pravidly, která vycházejí ze základní částky, jež bude zvýšena s ohledem na přitěžující okolnosti, nebo snížena s ohledem na polehčující okolnosti.“

4 Podle bodu 1 části A pokynů:

„Při hodnocení závažnosti protiprávního jednání je třeba brát v úvahu jeho povahu, skutečný dopad na trh, pokud jej lze měřit, a velikost dotyčného zeměpisného trhu.

Protiprávní jednání se tak zařadí do jedné ze tří kategorií: méně závažná protiprávní jednání, závažná protiprávní jednání a velmi závažná protiprávní jednání.

[...]

Bude rovněž nezbytné brát v úvahu, zda původci protiprávních jednání skutečně měli hospodářskou možnost [schopnost] způsobit významnou škodu jiným hospodářským subjektům, zejména pak spotřebitelům, a určit výši pokuty na úrovni, která zajistí její dostatečně odstrašující [odrazující] účinek.

[...]

Pokud se protiprávní jednání týká několika podniků (např. kartelů), mohlo by v některých případech být nezbytné zvážit částky určené uvnitř každé ze tří výše uvedených kategorií, aby se brala v úvahu specifická váha, a tedy skutečný dopad protiprávního jednání každého podniku na hospodářskou soutěž, zejména pokud existuje značný nepoměr ve velikosti podniků, které se dopustily protiprávního jednání stejného typu.

[...]“

- 5 Bod 2 pokynů, nazvaný „Přítěžující okolnosti“, uvádí:

„Základní částka se zvýší z důvodu přítěžujících okolností, jako například:

[...]

- vedoucí úloha při protiprávním jednání nebo podněcování k němu,

[...]“

- 6 Bod 3 pokynů, nazvaný „Polehčující okolnosti“, zní takto:

„Základní částka může být snížena z důvodu polehčujících okolností, jako například:

[...]

- ukončení protiprávního jednání, jakmile Komise zasáhla (zejména při provádění kontrol),

[...]“

- 7 Podle bodu B sdělení Komise ze dne 18. července 1996 o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod (Úř. věst. 1996, C 207, s. 4, dále jen „sdělení o spolupráci“, citace z uvedeného sdělení použité v textu tohoto rozsudku jsou neoficiálním překladem), nazvaného „Neuložení pokuty nebo velmi významné snížení její výše“:

„Podnik, který

- a) oznámí tajnou kartelovou dohodu Komisi předtím, než Komise na základě rozhodnutí provede šetření u podniků, které jsou stranami kartelové dohody, pokud Komise již nedisponuje informacemi, které jsou dostatečné k prokázání existence oznámené kartelové dohody;
- b) je první, kdo poskytne určující důkazy o existenci kartelové dohody;
- c) ukončil svou účast na protiprávním jednání nejpozději v okamžiku, kdy oznámí kartelovou dohodu;
- d) poskytne Komisi všechny užitečné informace, jakož i všechny dokumenty a důkazy týkající se kartelové dohody, kterými disponuje, přičemž stále a plně spolupracuje v průběhu celého šetření;
- e) nepřinutil jiný podnik k účasti na kartelové dohodě ani neměl iniciativní nebo určující roli v protiprávním jednání,

je oprávněn k nejméně 75% snížení pokuty, která by mu měla být uložena, kdyby nespolupracoval, nebo dokonce k úplnému osvobození od pokuty.“

8 Bod D tohoto sdělení, nazvaný „Podstatné snížení výše pokuty“, stanoví:

„1 Pokud podnik spolupracuje, aniž by byly splněny všechny podmínky uvedené v bodech B a C, má nárok na 10% až 50% snížení výše pokuty, která by mu byla uložena, pokud by ke spolupráci nedošlo.

[...]“

9 Bod E odst. 2 uvedeného sdělení zní následovně:

„Teprve v okamžiku, kdy Komise přijme své rozhodnutí, posoudí, zda jsou splněny podmínky uvedené v bodech B, C nebo D, a zda je tedy třeba snížit výši pokuty nebo pokutu vůbec neuložit. Nebylo by vhodné, aby Komise přijala taková opatření před skončením správního řízení, jelikož uvedené podmínky platí po celou dobu tohoto řízení.“

Skutkový základ sporu

Kartelová dohoda

- 10 Komise zaslala sporné rozhodnutí pěti podnikům vyrábějícím kyselinu citronovou, a to ADM, Cerestar Bioproducts BV (dále jen „Cerestar“), F. Hoffmann-La Roche AG (dále jen „HLR“), Haarmann & Reimer Corporation (dále jen „H & R“) a Jungbunzlauer AG (dále jen „JBL“).
- 11 Kyselina citronová je kyselinotvorná a konzervační látka používaná v potravinářských výrobcích a nápojích, pracích a čisticích prostředcích, farmaceutických a kosmetických výrobcích, jakož i v různých průmyslových postupech.
- 12 V srpnu 1995 byla Komise informována o zahájení šetření ministerstva spravedlnosti Spojených států týkajícího se trhu s kyselinou citronovou ve Spojených státech. Podniky ADM, Cerestar, HLR, H & R a JBL, které přiznaly svoji účast na kartelové dohodě, zaplatily po uzavření dohod s uvedeným ministerstvem pokuty. Mimoto byly některým osobám uděleny pokuty jako fyzickým osobám.
- 13 Dne 6. srpna 1997 zaslala Komise podle článku 11 nařízení č. 17 čtyřem největším výrobcům kyseliny citronové v Evropském společenství žádosti o informace.
- 14 Na základě pozdější žádosti, zasláné v průběhu července 1998, informovala Cerestar Komisi o svém záměru spolupracovat. Na schůzce se zástupci Komise konané dne

29. října 1998 popsali zástupci společnosti Cerestar z hlavy činnosti kartelové dohody, které se účastnilo všech pět podniků uvedených v bodě 10 tohoto rozsudku (dále jen „kartelová dohoda“), jakož i určité mechanismy jejího fungování. Mimoto tento podnik zdůraznil úlohu ADM v průběhu některých mnohostranných schůzek uvedených podniků. Cerestar toto svědectví potvrdila v písemném prohlášení ze dne 25. března 1999 (dále jen „prohlášení společnosti Cerestar“).

15 Dne 11. prosince 1998 informovali zástupci společnosti ADM v průběhu schůzky se zástupci Komise o protisoutěžních aktivitách, kterých se tato společnost účastnila v rámci kartelové dohody. Uvedená společnost svoji výpověď potvrdila dopisem ze dne 15. ledna 1999 (dále jen „prohlášení společnosti ADM“).

16 Na základě informací sdělených všemi pěti dotčenými společnostmi v odpovědích na žádost Komise o doplňující informace jim posledně uvedená zaslala oznámení námitek ze dne 29. března 2000 (dále jen „oznámení námitek“), ve kterém jim vytýká porušování čl. 81 odst. 1 ES a čl. 53 odst. 1 dohody o Evropském hospodářském prostoru ze dne 2. května 1992 (Úř. věst. 1994, L 1, s. 3), a to od března 1991 do května 1995 pro čtyři z nich, mj. ADM, a od května 1992 do května 1995, co se týče Cerestar, tím, že se účastnily tajné kartelové dohody na trhu s kyselinou citronovou. Komise jim vytýkala zejména skutečnost, že si přidělily přesné prodejní kvóty a tyto kvóty dodržovaly, stanovily cílové nebo minimální ceny, zrušily slevy a vyměňovaly si specifické informace o zákaznících. Žádný z těchto podniků nepožádal, aby se konalo jednání, ani nezpochybnil věcnou správnost skutkových zjištění uvedených v oznámení námitek. Omezily se na písemnou odpověď na uvedené výtky.

Oznámení námitek

17 V oddíle C části I oznámení námitek uvedla Komise skutečnosti, kterých se její námítky týkají. V bodě 50 tohoto oznámení uvedla pět hlavních listinných důkazů, na kterých

zakládá svá skutková zjištění a které tvořily spolu s šesti dalšími dokumenty, mj. zápisem prohlášení učiněných zástupcem ADM na schůzce se zástupci Komise ze dne 11. prosince 1998, přílohu uvedeného sdělení, a sice prohlášení společnosti ADM, zápis prohlášení učiněných bývalým zástupcem ADM před zástupci ministerstva spravedlnosti Spojených států a zaměstnanci Federal Bureau of Investigation (FBI) v průběhu protitrustového řízení vedeného orgány Spojených států ze dne 5. listopadu 1996 (dále jen „zpráva FBI“), jakož i prohlášení společnosti Cerestar.

- 18 V bodech 161 a 162 oznámení námitek bylo navíc uvedeno, že při posouzení závažnosti protiprávního jednání Komise zohlední takové skutečnosti, jaké jsou popsány a posouzeny v uvedeném oddílu C, a že při stanovení pokuty udělené každému podniku mimo jiné zohlední úlohu každého z nich v koluzních dohodách, jak byly popsány v části I tohoto sdělení.
- 19 A konečně, body 57 a 58 uvedeného oznámení zmiňovaly dvoustranné schůzky, které se konaly v lednu 1991 mezi ADM, na straně jedné, a JBL, HLR, jakož i H & R, na straně druhé, za účelem provádění kartelové dohody.

Prohlášení společnosti ADM

- 20 Prohlášení společnosti ADM obsahuje podrobný a vyčíslený popis mechanismů kartelové dohody, a konkrétněji rozhodnutí přijatých dotčenými podniky na schůzkách, které pořádaly od března 1991 do května 1995.

Zpráva FBI

- 21 Zpráva FBI obsahuje popis mechanismů kartelové dohody poskytnutý bývalým zástupcem ADM, a zejména informace o schůzkách, které proběhly mezi dotčenými podniky. Tato zpráva mimo jiné uvádí, že byly organizovány schůzky zástupců všech podniků účastnících se kartelové dohody, mezi nimi i tzv. schůzky „masters“, kterých se účastnily nejvýše postavení zástupci a které se týkaly obecných směrů a mechanismů kartelové dohody, zatímco tzv. schůzky „šerpů“ sdružovaly zástupce pověřené praktickým prováděním těchto mechanismů. Podle téže zprávy měla dotazovaná osoba dojem, že jiný bývalý zástupce ADM, nazývaný „Expert“, který se účastnil obou dvou výše uvedených druhů schůzek, přišel s nápadem mechanismu kartelové dohody nazývaného „dohoda G-4/5“ a měl dosti aktivní roli při provádění tohoto mechanismu.

Prohlášení společnosti Cerestar

- 22 Prohlášení společnosti Cerestar obsahuje stručný popis mnohostranných schůzek mezi zástupci dotčených podniků, jakož i rozhodnutí, která na nich byla přijata. V tomto prohlášení je upřesněno, že zástupce společnosti Cerestar měl dojem, že zástupce ADM měl na těchto schůzkách vůdčí úlohu.

Sporné rozhodnutí

- 23 Podle čl. 1 odst. 1 sporného rozhodnutí pět podniků, kterým je určeno, „porušil[o] čl. 81 odst. 1 Smlouvy [...] tím, že se účastnil[o] dohody nebo pokračujícího jednání ve vzájemné shodě v odvětví kyseliny citronové“.

24 Článek 1 odst. 2 tohoto rozhodnutí stanoví, že protiprávní jednání trvalo od března 1991 do května 1995 v případě ADM, HLR, H & R, jakož i JBL a od května 1992 do května 1995 v případě společnosti Cerestar.

25 Článek 3 uvedeného rozhodnutí zní následovně:

„[...] z důvodu protiprávního jednání konstatovaného v [článku 1 byly] uloženy následující pokuty:

a) [ADM]: pokuta 39,69 milionu eur,

b) [Cerestar]: pokuta 170 000 eur,

c) [HLR]: pokuta 63,5 milionu eur,

d) [H & R]: pokuta 14,22 milionu eur,

e) [JBL]: pokuta 17,64 milionu eur.“

- 26 Pro účely stanovení pokut ve sporném rozhodnutí Komise použila metodologii uvedenou v pokynech, jakož i sdělení o spolupráci.
- 27 Komise zaprvé určila základní částku pokuty podle závažnosti a doby trvání protiprávního jednání.
- 28 Pokud jde především o závažnost protiprávního jednání, kvalifikovala v bodě 230 odůvodnění sporného rozhodnutí spáchané protiprávní jednání jako velmi závažné vzhledem k jeho charakteru, konkrétnímu dopadu na trh s kyselinou citronovou v Evropském hospodářském prostoru a rozsahu relevantního zeměpisného trhu.
- 29 Dále měla Komise v bodě 233 odůvodnění uvedeného rozhodnutí za to, že je třeba zohlednit skutečnou hospodářskou schopnost narušit hospodářskou soutěž a stanovit pokutu na úrovni, která zaručí dostatečně odrazující účinek. V důsledku toho, na základě světových obrátů dosažených dotčenými podniky prodejem kyseliny citronové v průběhu roku 1995, posledního roku, ve kterém došlo k protiprávnímu jednání, Komise rozdělila tyto společnosti do tří kategorií. Do první skupiny zařadila H & R s celosvětovým podílem na trhu ve výši 22 %, do druhé skupiny ADM a JBL s tržními podíly ve výši [důvěrné], jakož i HLR s podílem na trhu ve výši 9 % a do třetí skupiny Cerestar s celosvětovým podílem na trhu ve výši 2,5 %. Na tomto základě Komise stanovila výchozí částky 35 milionů eur pro podnik zařazený do první skupiny, 21 milionů eur pro podniky zařazené do druhé skupiny a 3,5 milionu eur pro podnik zařazený do třetí skupiny.
- 30 Mimoto za účelem zajištění dostatečně odrazujícího účinku pokuty Komise provedla úpravu těchto výchozích částek. Za tímto účelem, s ohledem na velikost a celkové zdroje dotyčných podniků, vyjádřené jejich celkových celosvětovým obrátem, Komise použila násobící koeficient ve výši 2 na výchozí částky stanovené pro ADM a HLR a ve výši 2,5 na výchozí částku stanovenou pro H & R.

- 31 Krom toho, z bodů 249 a 250 odůvodnění sporného rozhodnutí plyne, že za účelem zohlednění doby trvání protiprávního jednání spáchaného jednotlivými podniky byly takto stanovené částky zvýšeny o 10 % za každý rok účasti na kartelové dohodě, tj. o 40 %, co se týče ADM, HLR, H & R a JBL, a o 30 %, co se týče Cerestar.
- 32 V bodě 254 odůvodnění sporného rozhodnutí tak Komise stanovila základní částku pokut na 58,8 milionu eur, co se týče ADM. Pokud jde o Cerestar, HLR, H & R a JBL, základní částky byly stanoveny pro společnosti v uvedeném pořadí na 4,55, 58,8, 122,5 a 29,4 milionu eur.
- 33 Zadruhé, jak vyplývá z bodu 273 odůvodnění sporného rozhodnutí, základní částky pokut ukládaných podnikům ADM a HLR byly zvýšeny o 35 % z důvodu přitěžujících okolností, jelikož tyto podniky měly v rámci kartelové dohody vedoucí úlohu.
- 34 Komise zejména v bodech 263 a 264 odůvodnění tohoto rozhodnutí zohlednila dvoustranné schůzky mezi ADM a třemi dalšími podniky účastnicími se kartelové dohody jako nepřímý důkaz skutečnosti, že ADM měla úlohu strůjce kartelové dohody, přičemž doplnila, že další poznatky přispívají k prokázání její úlohy vůdce uvnitř kartelové dohody.
- 35 V tomto ohledu Komise v bodech 265 a 266 odůvodnění sporného rozhodnutí vycházela z některých skutečností vyplývajících ze zprávy FBI a z prohlášení společnosti Cerestar.
- 36 Zatřetí, Komise v bodech 274 až 291 odůvodnění tohoto rozhodnutí posoudila a zamítla žádosti některých podniků o to, aby jim byly přiznány polehčující okolnosti.

- 37 Začtvrté, podle čl. 15 odst. 2 nařízení č. 17 Komise v bodě 293 odůvodnění sporného rozhodnutí upravila takto stanovené částky pro Cerestar a pro H & R tak, aby nepřesahovaly hranici 10 % celkového ročního obrátu těchto podniků.
- 38 A konečně zapáté, podle sdělení o spolupráci přiznala Komise dotčeným podnikům snížení výše jejich pokuty.
- 39 Z bodů 305 a 310 odůvodnění sporného rozhodnutí tak plyne, že společnosti Cerestar bylo podle bodu B uvedeného sdělení přiznáno „velmi významné“ snížení, a sice o 90 %, výše pokuty, která by jí byla uložena, pokud by ke spolupráci nedošlo, jelikož byla prvním podnikem, který Komisi předložil určující poznatky k prokázání existence kartelové dohody.
- 40 Současně Komise v bodě 306 odůvodnění sporného rozhodnutí odmítla argumenty ADM směřující k prokázání toho, že by měla být považována za první podnik, který tyto poznatky předložil, a přiznala jí podle bodu D sdělení o spolupráci pouze „podstatné“ snížení výše pokuty, která by jí byla uložena, pokud by ke spolupráci nedošlo, a sice o 50 %.
- 41 Krom toho bylo JBL, H & R a HLR poskytnuto snížení výše pokuty, která by jim byla uložena, pokud by ke spolupráci nedošlo, o 40 %, 30 % a 20 %.

Řízení před Soudem a napadený rozsudek

- 42 Dne 28. února 2002 podala ADM proti spornému rozhodnutí žalobu k Soudu.
- 43 V rámci své žaloby se ADM domáhala zrušení článku 1 sporného rozhodnutí v rozsahu, ve kterém konstatuje, že se účastnila omezení tržních kapacit kyseliny citronové a určení výrobce, který měl řídit zvyšování cen na každém vnitrostátním segmentu uvedeného trhu, zrušení článku 3 uvedeného rozhodnutí v rozsahu, v jakém se jí týká, a podpůrně snížení výše pokuty, která jí byla uložena.
- 44 ADM uplatňovala na podporu své žaloby několik žalobních důvodů týkajících se výše pokuty, která jí byla udělena, směřujících mimo jiné proti posouzení závažnosti protiprávního jednání, její kvalifikaci jako vůdce kartelové dohody, posouzení polehčujících okolností a spolupráce, kterou poskytla v průběhu správního řízení.
- 45 Zaprvé, co se týče závažnosti protiprávního jednání, ADM tvrdila, že v rámci posouzení konkrétního dopadu kartelové dohody se Komise dopustila při vymezení relevantního trhu pochybení, jelikož takový trh napřed nevymezila, a opomenula tak v tomto vymezení zohlednit zastupitelnost kyseliny citronové.
- 46 Poté, co Soud v bodě 201 napadeného rozsudku konstatoval, že ADM neprokázala, že dopad kartelové dohody týkající se kyseliny citronové na širší trh, na který se odvolává, neexistuje, nebo je přinejmenším zanedbatelný, tento žalobní důvod zamítl.

- 47 Zadruhé, co se týče kvalifikace jako vůdce kartelové dohody, ADM vytýkala Komisi, že se dopustila nesprávného posouzení poznatků zohledněných pro provedení takové kvalifikace. Navrhovatelka jednak tvrdila, že Komise použila dokument vypracovaný orgány třetího státu, a sice zprávu FBI, čímž porušila její procesní záruky, jelikož navrhovatelka zejména neměla příležitost zaujmout stanovisko k pravosti uvedeného dokumentu. Dále tvrdila, že Komise nerespektovala její právo na obhajobu, jelikož ve svém oznámení námitek neuvedla kvalifikaci ADM jako vůdce kartelové dohody ani poznatky vyplývající ze zprávy FBI a z prohlášení společnosti Cerestar za účelem prokázání této úlohy vůdce.
- 48 Soud v bodě 215 napadeného rozsudku připomněl, že Komise při této kvalifikaci vycházela ze tří skutečností, a to dvoustranných schůzek, zprávy FBI a prohlášení společnosti Cerestar.
- 49 Co se týče dvoustranných schůzek, Soud měl v bodě 226 napadeného rozsudku za to, že se Komise tím, že se domnívala, že se jedná o další nepřímý důkaz ve vztahu k oběma dalším důkazům, kterými jsou zpráva FBI a prohlášení společnosti Cerestar, prokazujícími, že ADM měla v rámci kartelové dohody úlohu vůdce, nedopustila zjevně nesprávného posouzení.
- 50 Co se týče zprávy FBI, Soud měl v bodě 268 napadeného rozsudku za to, že Komise tím, že přiložila tuto zprávu k oznámení námitek, umožnila ADM zaujmout stanovisko k pravosti uvedené zprávy, zejména pokud jde o případné procesní nesrovnalosti, které by vyplývaly z jejího zohlednění. Poté, co konstatoval, že ADM nezpochybnila tuto zprávu v žádné fázi správního řízení, rozhodl Soud v bodě 270 tohoto rozsudku, že Komise neporušila procesní práva navrhovatelky.
- 51 Co se týče prohlášení společnosti Cerestar, Soud v bodě 290 napadeného rozsudku konstatoval, že se jeho obsah shoduje se zprávou FBI, takže se Komise tím, že mu

přisoudila vyšší důkazní hodnotu než jiným poznatkům, které navrhovatelka zdůrazňovala při snaze prokázat, že neměla úlohu vůdce kartelové dohody, nedopustila zjevně nesprávného posouzení.

52 Mimoto, Soud v bodech 436 až 439 napadeného rozsudku rozhodl, že oznámení námitek zaslané dotčeným podnikům obsahovalo hlavní skutkové a právní okolnosti, na kterých se může zakládat pokuta, kterou jim Komise hodlala uložit. Jednak jí totiž nepříslušelo informovat v této fázi řízení ADM, že bude kvalifikována jako vůdce kartelové dohody. A dále, jelikož bylo nesporné, že zpráva FBI a prohlášení společnosti Cerestar byly k tomuto sdělení přiloženy, Soud rozhodl, že ADM nemůže uplatňovat porušení práva na obhajobu, i kdyby Komise v části uvedeného sdělení týkající se stručného popisu skutkového stavu výslovně neuvedla, že existuje možnost, že bude ADM považovat za vůdce kartelové dohody, ani neuvedla poznatky, které by použila k závěru o takové úloze.

53 V důsledku toho Soud žalobní důvod ADM týkající se kvalifikace vůdce kartelové dohody zamítl.

54 Zatřetí, ADM tvrdila, že Komise jí neprávem nepřiznala polehčující okolnost stanovenou v bodě 3 třetí odrážky pokynů, přestože ukončila svoji účast na kartelové dohodě po prvních zásazích orgánů Spojených států pro hospodářskou soutěž.

55 Poté, co Soud v bodech 335 a 336 napadeného rozsudku provedl výklad bodu 3 třetí odrážky pokynů, došel v bodě 338 tohoto rozsudku k závěru, že tato polehčující okolnost nemůže být přiznána z moci úřední, ale že záleží na zvláštních okolnostech projednávaného případu. Přitom podle Soudu tajnost dotčené kartelové dohody prokazuje, že se dotčené podniky dopustily protiprávního jednání, které jim bylo vytýkáno, úmyslně, takže v souladu s jeho judikaturou nemůže být ukončení takového

protiprávního jednání považováno za polehčující okolnost, pokud bylo ukončeno po zásahu Komise. Soud tak zamítl žalobní důvod ADM týkající se nezohlednění tohoto poznatku jako polehčující okolnosti.

56 Začtvrté, ADM vytýkala Komisi, že jí nepřiznala „velmi významné“ snížení, ve smyslu bodu B sdělení o spolupráci, výše pokuty, která by jí musela být uložena, pokud by ke spolupráci nedošlo, přestože byla prvním podnikem, který Komisi předložil určující poznatky k prokázání existence kartelové dohody.

57 Soud tento žalobní důvod rovněž zamítl, když v bodech 377 a 378 napadeného rozsudku rozhodl, že Komise právem s ohledem na úlohu vůdce ADM v rámci kartelové dohody odmítla přiznat „velmi významné“ snížení výše pokuty.

58 A konečně, Soud ve zbývající části vyhověl žalobnímu důvodu uplatňovanému ADM, pokud jde o protiprávní zohlednění určitých poznatků v bodě 158 odůvodnění sporného rozhodnutí, které nebyly uvedeny v oznámení námitek. Zrušil tak článek 1 tohoto rozhodnutí v rozsahu, ve kterém ve spojení s uvedeným bodem odůvodnění konstatuje, že ADM zmrazila, omezila a uzavřela výrobní kapacity kyseliny citronové a dále určila výrobce, který měl řídit zvyšování cen na každém vnitrostátním segmentu relevantního trhu. Nicméně, jelikož považoval tyto poznatky za doplňující ve vztahu k základním charakteristikám kartelové dohody, měl Soud za to, že není třeba měnit výši pokuty, tak jak byla stanovena Komisí, pokud jde o ADM. A konečně, Soud uložil ADM náhradu veškerých nákladů řízení, s výhradou náhrady desetiný nákladů řízení vynaložených touto společností, která byla uložena Komisi.

Návrhová žádání účastnic řízení

59 ADM navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zrušil napadený rozsudek v rozsahu, v němž Soud zamítl žalobu proti spornému rozhodnutí;
- zrušil článek 3 sporného rozhodnutí v rozsahu, v jakém se jí týká;
- podpůrně, změnil uvedený článek 3 zrušením nebo snížením pokuty, která jí byla udělena;
- dále podpůrně, vrátil věc Soudu, aby Soud rozhodl v souladu s rozsudkem Soudního dvora, a
- v každém případě uložil Komisi, aby nesla vlastní náklady řízení a aby nahradila náklady řízení vynaložené společností ADM v řízení před Soudem a v řízení před Soudním dvorem.

60 Komise navrhuje, aby Soudní dvůr:

- zamítl kasační opravný prostředek a

- uložil ADM náhradu nákladů řízení.

Ke kasačnímu opravnému prostředku

61 Navrhovatelka na podporu svého kasačního opravného prostředku uplatňuje devět důvodů, vycházejících:

- pokud jde o prvních pět důvodů, z různých nesprávných právních posouzení, kterých se Soud měl dopustit, co se týče kvalifikace ADM jako vůdce kartelové dohody;

- pokud jde o šestý důvod, z nesprávného právního posouzení, kterého se Soud měl dopustit, co se týče skutečnosti, že ADM nepřiznal polehčující okolnosti související s ukončením její účasti na kartelové dohodě;

- pokud jde o sedmý a osmý důvod, z porušení zásady ochrany legitimního očekávání a z nesprávného právního posouzení, kterého se Soud měl dopustit, co se týče uplatnění pravidel uvedených ve sdělení o spolupráci, a

- pokud jde o devátý důvod, z porušení zásady, podle které musí Komise dodržovat pravidla, která si stanovila ohledně definování relevantního trhu v rámci posouzení závažnosti protiprávního jednání.

K prvnímu důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení týkajícího se posouzení dodržení práva ADM na obhajobu, pokud jde o její kvalifikaci jako vůdce

Argumenty účastnic řízení

62 Tímto důvodem kasačního opravného prostředku, který se dále dělí na dvě části, uplatňuje ADM porušení svého práva na obhajobu Soudem.

63 V první části navrhovatelka Soudu vytýká, že v bodech 437 a 438 napadeného rozsudku konstatoval, že Komise v oznámení námitek uvedla hlavní skutkové poznatky charakterizující závažnost jejího jednání, i když v něm nebyla zmíněna okolnost, že se může stát, že bude považována za vůdce kartelové dohody. Přitom úloha vůdce je jedním z hlavních poznatků, které musejí z oznámení námitek vyplývat, aniž by bylo porušeno právo dotyčného podniku na obhajobu.

64 Ve druhé části ADM tvrdí, že ji Komise v oznámení námitek neupozornila na skutečnosti zohledněné ve sporném rozhodnutí při závěru o její úloze vůdce. Pouhá přítomnost dokumentů, ze kterých tyto skutečnosti vyplývají, v příloze není dostatečná pro zajištění dodržení práva navrhovatelky na obhajobu.

- 65 Komise má za to, že tento důvod není opodstatněný. Pokud jde o první část, jak rozhodl Soud, splnila požadavky vyplývající z judikatury, které navrhovatelka sama připomenula, uvedením, v bodě 158 oznámení námitek, toho, že zohlední individuální úlohu každého podniku účastnícího se protiprávního jednání při posuzování jeho závažnosti.
- 66 Druhá část nebyla relevantní, jelikož Soud krom toho rozhodl, že Komisi nepřísluší, aby v oznámení námitek uváděla skutečnosti, které ji povedou ke kvalifikování navrhovatelky jako vůdce kartelové dohody. Uvedená část nebyla každopádně opodstatněná, jelikož tyto skutečnosti byly navrhovatelce známy, neboť vyplývaly z dokumentů tvořících přílohu tohoto sdělení. Mimoto různé body uvedeného sdělení se navrhovatelky výslovně týkaly. V důsledku toho jí bylo umožněno uplatňovat své námitky týkající se dokumentů použitých k prokázání její úlohy vůdce ve fázi správního řízení, takže nedošlo k porušení jejího práva na obhajobu.

Závěry Soudního dvora

– K první části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

- 67 Z konstatování obsažených v bodě 437 napadeného rozsudku vyplývá, že v oznámení námitek zaslaném ADM Komise kvalifikovala protiprávní jednání vytýkané dotčeným podnikům jako velmi závažné a uvedla svůj úmysl stanovit vyšší pokut na dostatečně odrazující úrovni. V tomto kontextu z bodů 158, 161 a 162 odůvodnění uvedeného oznámení rovněž vyplývá, že Komise zohlední individuální úlohu každého podniku účastnícího se protiprávního jednání.

68 Je třeba zdůraznit, že podle ustálené judikatury Soudního dvora připomenuté Soudem v bodě 434 napadeného rozsudku Komise splní svou povinnost dodržet právo dotčených podniků být vyslechnuty, pokud ve svém oznámení námitek výslovně uvede, že bude zkoumat, zda je třeba uložit dotyčným podnikům pokuty, a pokud uvede hlavní skutkové a právní okolnosti, které mohou vést k uložení pokuty, jako je závažnost a délka trvání tvrzeného protiprávního jednání, jakož i okolnost, že k němu došlo „úmyslně nebo z nedbalosti“. Komise jim tak poskytuje údaje, které jsou nezbytné pro jejich obranu nejen proti zjištění protiprávního jednání, ale i proti uložení pokuty (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 28. června 2005, Dansk Rorindustri a další v. Komise, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P až C-208/02 P a C-213/02 P, Sb. rozh. s. I-5425, bod 428, jakož i ze dne 18. prosince 2008, Coop de France Bétail et Viande v. Komise, C-101/07 P a C-110/07 P, bod 49).

69 Krom toho z judikatury plyne, že nutit Komisi k tomu, aby ve fázi oznámení námitek sdělila dotčeným podnikům konkrétní informace ohledně výše zamýšlených pokut, by znamenalo nutit ji nepřiměřeně předjímat své konečné rozhodnutí (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 7. června 1983, Musique Diffusion française a další v. Komise, 100/80 až 103/80, Recueil, s. 1825, bod 21).

70 V této souvislosti je třeba zdůraznit, že kvalifikace jako vůdce kartelové dohody s sebou nese rozsáhlé důsledky, pokud jde o výši pokuty, která má být takto kvalifikovanému podniku uložena. Podle bodu 2 pokynů se tak jedná o přitěžující okolnost vyvolávající nezanedbatelné zvýšení základní částky pokuty. Stejně tak podle bodu B písm. e) sdělení o spolupráci vylučuje taková kvalifikace bez dalšího přiznání velmi významného snížení pokuty, i když by dotčený podnik kvalifikovaný jako vůdce splňoval veškeré v něm uvedené podmínky pro možnost získání takového snížení.

71 Komise proto musí v oznámení námitek zdůraznit skutečnosti, které považuje za určující k tomu, aby umožnila dotčenému podniku, který by mohl být kvalifikován jako vůdce kartelové dohody, odpovědět na takovou námitku. Nicméně s ohledem na skutečnost, že takové oznámení představuje pouze jeden z kroků při přijímání konečného rozhodnutí, a není proto konečným stanoviskem Komise, nelze vyžadovat,

aby Komise již v této fázi provedla právní kvalifikaci skutečností, ze kterých bude vycházet ve svém konečném rozhodnutí při kvalifikování podniku jako vůdce kartelové dohody.

72 Z toho plyne, že Soudu nelze vytýkat, že by se tím, že rozhodl, že Komise nemusí v oznámení námitek uvést, že je možné, že bude ADM kvalifikovat jako vůdce, dopustil nesprávného právního posouzení.

73 V důsledku toho musí být první část prvního důvodu kasačního opravného prostředku zamítnuta jako neopodstatněná.

– Ke druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku

74 V této části ADM tvrdí, že Soud porušil její právo na obhajobu tím, že v bodě 439 napadeného rozsudku rozhodl, že jí bylo umožněno uplatnit její stanovisko k některým skutečnostem použitým k jejímu kvalifikování jako vůdce v rámci kartelové dohody, jelikož tyto skutečnosti vyplývaly z dokumentů tvořících přílohu oznámení námitek.

75 Při kvalifikování ADM jako vůdce kartelové dohody vycházela Komise v bodech odůvodnění 265 a 266 sporného rozhodnutí ze skutečností vyplývajících ze zprávy FBI, jakož i z prohlášení společnosti Cerestar.

76 Uvedený bod 265 odůvodnění tak jednak cituje zprávu FBI a uvádí, že „mechanismus dohody G-4/5 byl zřejmě nápad [zástupce ADM] a že na schůzce ze dne 6. března 1991 v Basileji, kde vznikla dohoda [o kyselině citronové], [tento zástupce] měl značně aktivní úlohu“. A dále, že uvedený zástupce „byl považován za ‚Experta‘ a bylo mu přezdíváno ‚kazatel‘ “.

77 Dále obsahuje uvedený bod 266 odůvodnění výňatek z prohlášení společnosti Cerestar, podle kterého „přestože [zástupci HLR a JBL] obvykle předsedali schůzce ‚masters‘, [Cerestar] měla jasný dojem, že [zástupce ADM] hrál klíčovou úlohu. [Tento zástupce] předsedal schůzkám ‚šerpů‘ a obvykle připravoval materiály a návrhy tarifů, které měly být smluveny“.

78 Úvodem je třeba zdůraznit, že na rozdíl od tvrzení Komise Soud nepotvrdil zásadu, podle které není Komise v oznámení námitek povinna uvést skutkové poznatky, které ji vedly ke kvalifikování ADM jako vůdce. Soud se totiž v napadeném rozsudku vyjádřil následovně:

„438 Dodržování [práva dotčených podniků na obhajobu] nezavazuje Komisi uvést v oznámení námitek přesnější způsob, jakým případně použije [hlavní skutkové a právní poznatky, které by mohly zakládat pokutu,] při stanovení úrovně pokuty. Komise zejména nebyla povinna uvést, že může považovat ADM za vůdce kartelové dohody, ani rozsah zvýšení, které případně z tohoto důvodu použije na pokutu týkající se ADM [...]

439 [...] je třeba připomenout, že Komise [zprávu FBI a prohlášení společnosti Cerestar] přiložila k oznámení námitek, a že účastnice řízení se tak mohly k této věci vyjádřit, včetně co se týče jejich použití jako důkazů.“

79 Soud tak rozhodl, že Komise dodržela právo ADM na obhajobu, jelikož k oznámení námitek přiložila důkazy, ze kterých vyplývají skutečnosti, ze kterých vycházela ve sporném rozhodnutí při kvalifikování ADM jako vůdce kartelové dohody.

80 Na základě výše uvedeného, a přestože nelze Soudu vytýkat, že by se dopustil nesprávného právního posouzení, když v bodě 438 napadeného rozsudku rozhodl, že Komisi nepřísluší, aby v oznámení námitek uváděla, jak využije skutkové poznatky ke stanovení úrovně pokuty, a zejména ani to, zda na základě těchto skutečností zamýšlí kvalifikovat podnik jako vůdce kartelové dohody, Komisi nicméně příslušelo, aby uvedla alespoň tyto skutkové poznatky.

81 Nicméně je nutno konstatovat, že na rozdíl od tvrzení Komise nebyly skutečnosti, ze kterých vycházela v bodech 265 a 266 odůvodnění sporného rozhodnutí, vycházející ze zprávy FBI a z prohlášení společnosti Cerestar, v oznámení námitek zmíněny.

82 Jak totiž uvedl generální advokát v bodě 40 svého stanoviska, Soud neměl v bodě 439 napadeného rozsudku za to, že určující skutečnosti byly v oznámení námitek uvedeny, ale konstatoval, že pouhou okolností, že Komise přiložila dokumenty, z nichž tyto skutečnosti vyplývají, k uvedenému oznámení, bylo navrhovatelce umožněno vyjádřit se k použití těchto dokumentů jako důkazů, ale rovněž ke skutečnostem, které v nich jsou popsány.

83 Proto je třeba ověřit, zda se Soud nedopustil nesprávného právního posouzení tím, že měl za to, že Komise tímto postupem dodržela právo navrhovatelky na obhajobu.

- 84 Je třeba připomenout, že dodržování práva na obhajobu v jakémkoli řízení, které může vést k uložení sankcí, zejména pokut nebo penále, představuje základní zásadu práva Společenství, která musí být dodržována, i když se jedná o řízení správní povahy (viz zejména rozsudek ze dne 10. května 2007, SGL Carbon v. Komise, C-328/05 P, Sb. rozh. s. I-3921, bod 70).
- 85 Dodržování práva na obhajobu zejména vyžaduje, aby podniku, který je předmětem šetření, bylo v průběhu správního řízení umožněno užitečně vyjádřit své stanovisko k reálnosti a relevanci tvrzených skutečností, jakož i k dokumentům použitým Komisí na podporu jejího tvrzení existence porušení Smlouvy (viz rozsudky Musique Diffusion française a další v. Komise, uvedený výše, bod 10; ze dne 25. ledna 2007, Dalmine v. Komise, C-407/04, Sb. rozh. s. I-829, bod 44, jakož i výše uvedený rozsudek SGL Carbon v. Komise, bod 71).
- 86 Mimo jiné je to právě oznámení námitek, které umožňuje podnikům, které jsou předmětem šetření, seznámit se s důkazy, kterými Komise disponuje, a využít práva na obhajobu s plnou účinností (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 15. října 2002, Limburgse Vinyl Maatschappij a další v. Komise, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P až C-252/99 P a C-254/99 P, Recueil, s. I-8375, body 315 a 316, jakož i ze dne 7. ledna 2004, Aalborg Portland a další v. Komise, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P a C-219/00 P, Recueil, s. I-123, body 66 a 67).
- 87 V tomto ohledu musí toto oznámení jasně uvádět všechny podstatné skutečnosti, o které se Komise opírá v této fázi řízení (viz výše uvedený rozsudek Musique Diffusion française a další v. Komise, bod 14).
- 88 Dodržování práva na obhajobu tak vyžaduje, aby dotyčnému podniku bylo v průběhu správního řízení umožněno užitečně vyjádřit svoje stanovisko k reálnosti a relevanci tvrzených skutečností a okolností, jakož i k dokumentům použitým Komisí na podporu jejího tvrzení existence protiprávního jednání (viz výše uvedený rozsudek Dalmine, bod 44).

- 89 Přitom je nutno konstatovat, že za okolností projednávaného případu pouhá skutečnost, že dokumenty, z nichž vyplývají skutečnosti, na základě kterých byla ADN kvalifikována jako vůdce kartelové dohody, byly přiloženy k oznámení námitek, nepostačuje ke splnění výše uvedených požadavků, jelikož uvedené oznámení jí neumožnilo tyto skutečnosti zpochybnit, a v důsledku toho užitečně uplatnit svá práva.
- 90 Je totiž třeba konstatovat, že důkazy, ze kterých vycházejí skutečnosti, na kterých byla založena kvalifikace ADM jako vůdce kartelové dohody ve sporném rozhodnutí, mají svojí povahou nezbytně subjektivní aspekt, jelikož spočívají ve svědectvích osob vyšetřovaných v řízení o protiprávním jednání zahájeném Komisí nebo jinými vnitrostátními orgány pro hospodářskou soutěž.
- 91 Na straně jedné je tak zpráva FBI výsledkem výslechu bývalého zástupce ADM, kterému byla v rámci řízení před orgány Spojených států pro hospodářskou soutěž přiznána imunita.
- 92 Na straně druhé spočívá druhý důkaz ve spontánním prohlášení společnosti Cerestar, konkurenčního podniku ADM na trhu s kyselinou citronovou, která se sama dotčené kartelové dohody účastnila.
- 93 Přitom pouhá okolnost, že tyto dokumenty byly přiloženy k oznámení námitek, neumožnila návrhovateli posoudit věrohodnost, kterou přisuzovala Komise každé ze skutečností uvedených v uvedených dokumentech.
- 94 Za okolností projednávaného případu tak nelze mít za to, že Komise tím, že se omezila na přiložení dokumentů a důkazů, z nichž vyplývají skutečnosti, ze kterých vycházela ve

sporném rozhodnutí při kvalifikování navrhovatelky jako vůdce kartelové dohody, k oznámení námitek, aniž by tyto skutečnosti byly výslovně uvedeny v samotném znění uvedeného sdělení, umožnila ADM uplatňovat její práva.

95 V důsledku toho z výše uvedeného vyplývá, že se Soud tím, že rozhodl, že Komise neporušila právo navrhovatelky na obhajobu tím, že ji kvalifikovala jako vůdce kartelové dohody na základě poznatků, které za tímto účelem uplatňovala, ale které nebyly uvedeny v oznámení námitek zaslaném navrhovatelce, dopustil nesprávného právního posouzení.

96 Proto je třeba druhé části prvního důvodu kasačního opravného prostředku vyhovět.

Ke druhému až pátému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícím z nesprávných právních posouzení nebo zkreslení důkazů, co se týče kvalifikování ADM jako vůdce kartelové dohody

97 S ohledem na odpověď na první důvod kasačního opravného prostředku předložený ADM není třeba druhý až pátý důvod kasačního opravného prostředku, které se rovněž týkají kvalifikace ADM jako vůdce kartelové dohody na základě poznatků vycházejících ze zpráv FBI a prohlášení společnosti Cerestar, posuzovat.

K šestému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení týkajícího se posouzení Soudu ohledně nezohlednění polehčujících okolností

Argumenty účastnic řízení

- 98 ADM tvrdí, že se Soud tím, že měl v bodě 346 napadeného rozsudku za to, že Komise nemá povinnost přiznat polehčující okolnosti stanovené v pokynech v případě ukončení protiprávního jednání, dopustil nesprávného výkladu těchto pokynů. V rozporu s tím, co rozhodl v bodech 335 až 340, totiž nelze mít za to, že má Komise pouhou možnost na základě zohlednění tajnosti kartelové dohody polehčující okolnosti přiznat, či nikoli.
- 99 Komise má za to, že Soud správně rozhodl, že ukončení protiprávního jednání nemá automaticky za následek nárok na snížení pokuty. Komise v tomto ohledu disponuje prostorem pro uvážení, zejména s ohledem na chování dotčeného podniku. V projednávané věci ADM nepřispěla rozhodujícím způsobem ke správnému řízení, takže nemohla mít prospěch z polehčujících okolností.

Závěry Soudního dvora

- 100 Je třeba připomenout, že podle bodu 3 pokynů se základní částka pokuty stanovená Komisí sníží, zejména jestliže dotčený podnik ukončí protiprávní jednání po prvních zásazích Komise.

- 101 V tomto ohledu měl Soud v bodě 338 napadeného rozsudku za to, že toto ustanovení je třeba vykládat v tom smyslu, že pouze zvláštní okolnosti projednávaného případu, za kterých došlo k ukončení protiprávního jednání po prvních zásazích Komise, by mohly odůvodnit přihlídnutí k tomuto ukončení jako k polehčující okolnosti.
- 102 Soud tudíž zamítl tezi navrhovatelky, podle které ukončení kartelové dohody mělo automaticky mít za následek snížení základní částky pokuty podle bodu 3 pokynů, a v bodě 337 napadeného rozsudku zdůraznil, že výklad uvedeného ustanovení uplatňovaný ADM by zasahoval do užitečného účinku čl. 81 odst. 1 ES.
- 103 Soud se tímto nedopustil nesprávného právního posouzení.
- 104 Je totiž třeba konstatovat, že přiznání takového snížení základní částky pokuty je nezbytně spojeno s okolnostmi projednávané věci, které mohou Komisi dovést k závěru, že podniku, který se účastnil protiprávní dohody, takové snížení nepřizná.
- 105 Přiznat prospěch z polehčující okolnosti v situaci, kdy je podnik účastníkem zjevně protiprávní dohody, o níž věděl nebo nemohl nevědět, že představuje protiprávní jednání, by tak mohlo podněcovat podniky k co možná nejdelšímu trvání tajné dohody s nadějí, že jejich jednání nebude nikdy odhaleno, a přitom s vědomím, že pokud by odhaleno bylo, mohou docílit snížení pokuty okamžitým ukončením protiprávního jednání. Taková okolnost by uloženou pokutu zbavila jakéhokoli odrazujícího účinku a zasahovala by do užitečného účinku čl. 81 odst. 1 ES (viz rozsudek ze dne 19. března 2009, Archer Daniels Midland v. Komise, C-510/06 P, Sb. rozh. s. I-1843, bod 149).

- 106 Proto Soud správně rozhodl, že za zjištěných okolností nemůže navrhovatelka tvrdit, že Komise byla povinna jí z důvodu, že ukončila své protiprávní jednání po prvním zásahu orgánů Spojených států pro hospodářskou soutěž, poskytnout snížení základní částky pokuty.
- 107 V důsledku toho je třeba šestý důvod kasačního opravného prostředku zamítnout jako neopodstatněný.

K sedmému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z nesprávného právního posouzení při uplatnění bodu B sdělení o spolupráci

Argumenty účastnic řízení

- 108 Jelikož má ADM za to, že byla vůči ní kvalifikace vůdce uplatněna nesprávně, vytýká Soudu, že nevyhověl jejímu žalobnímu důvodu týkajícímu se uplatnění bodu B sdělení o spolupráci.
- 109 Podle Komise představuje tento důvod kasačního opravného prostředku opakování prvního důvodu kasačního opravného prostředku, takže musí být prohlášen za nepřipustný.

Závěry Soudního dvora

- 110 Jak bylo rozhodnuto v bodě 95 tohoto rozsudku v projednávané věci, Soud měl nesprávně za to, že Komise mohla takové skutečnosti, jaké vyplývají ze zprávy FBI a z prohlášení společnosti Cerestar, použít pro kvalifikování ADM jako vůdce kartelové dohody, přestože tyto skutečnosti nebyly uvedeny v oznámení námitek, aniž by tím porušila právo této společnosti na obhajobu.
- 111 Přitom jelikož se Soud v bodech 225 a 226 napadeného rozsudku domníval, že vedle výše uvedených důkazů představuje existence dvoustranných schůzek pouze nepřímý důkaz, který sám o sobě neumožňuje dojít k závěru o navrhovatelčině úloze vůdce, vyplývá z toho, že Soud nesprávně potvrdil kvalifikaci vůdce kartelové dohody, co se týče ADM.
- 112 Jelikož navrhovatelka nebyla kvalifikována jako vůdce kartelové dohody v souladu s právem, Soud tak nemohl odmítnout uplatnění bodu B sdělení o spolupráci z důvodu, že ADM měla úlohu vůdce kartelové dohody, aniž by se dopustil nesprávného právního posouzení.
- 113 Proto je třeba tomuto důvodu kasačního opravného prostředku vyhovět.

K osmému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení zásady ochrany legitimního očekávání

Argumenty účastnic řízení

- 114 Podle ADM měla vést konstatování Soudu učiněná v bodech 386 až 391 napadeného rozsudku k závěru, že Komise ve vztahu k ní vzbudila legitimní očekávání, co se týče uplatnění snížení výše pokuty podle bodu B sdělení o spolupráci. V tomto ohledu navrhovatelka tvrdí, že fáze řízení, ve které došlo ke spolupráci, není, na rozdíl od názoru Soudu uvedeného v bodě 394 napadeného rozsudku, rozhodující, pokud jde o vyvolání takových očekávání. V tomto ohledu odkazuje na rozsudek ze dne 22. června 2006, *Belgie a Forum 187 v. Komise* (C-182/03 a C-217/03, Sb. rozh. s. I-5479, body 147 až 167).
- 115 Komise má za to, že jelikož není před skončením správního řízení objektivně schopna přesně definovat úlohu každého účastníka kartelové dohody, nemohla ADM živit naděje na případné uplatnění „velmi významného“ snížení, ve smyslu bodu B sdělení o spolupráci, výše pokuty, která by jí byla udělena.

Závěry Soudního dvora

- 116 Jednak, jak zdůraznil generální advokát v bodě 208 svého stanoviska, je třeba konstatovat, že tímto důvodem kasačního opravného prostředku směřuje ADM k tomu, aby byl ve fázi kasačního opravného prostředku proveden přezkum skutečností posuzovaných Soudem, pro který není Soudní dvůr s výjimkou případů zkresení důkazů příslušný.

- 117 V projednávaném případě mohl Soud na základě poznatků posuzovaných v bodech 386 až 391 napadeného rozsudku přiměřeně vyvodit, že Komise chtěla navrhovatelku podnítit ke spolupráci, aniž by jí ale poskytla jasnou záruku ohledně přiznání snížení, podle bodu B sdělení o spolupráci, výše pokuty, která by jí byla udělena.
- 118 Dále, podle bodu E tohoto sdělení Komise posoudí, zda jsou splněny podmínky uvedené v bodech B, C nebo D uvedeného sdělení, teprve v okamžiku přijetí konečného rozhodnutí. Proto se Soud tím, že rozhodl, že Komise nemůže poskytnout navrhovatelce žádnou jasnou záruku ohledně přiznání jakéhokoliv snížení pokuty ve fázi předcházející přijetí konečného rozhodnutí, nedopustil nesprávného právního posouzení.
- 119 V důsledku toho musí být osmý důvod kasačního opravného prostředku zamítnut jak částečně nepřipustný a částečně neopodstatněný.

K devátému důvodu kasačního opravného prostředku, vycházejícímu z porušení zásady, podle které musí Komise dodržovat pravidla, která si stanovila

Argumenty účastnic řízení

- 120 ADM vytýká Soudu, že neurčil, že Komise neprávem při posuzování dopadu kartelové dohody nevymezila relevantní trh, ačkoli jde o nezbytný předpoklad pro konstatování narušení trhu touto kartelovou dohodou. Přitom pokud by Komise uvedený trh vymezila, musela by zohlednit výrobky zastupující kyselinu citronovou a s ohledem na důkazy předložené navrhovatelkou dojít k závěru o neexistenci dopadu kartelové dohody na ceny uplatňované v odvětví kyseliny citronové.

- 121 Podle Komise je jednak tento důvod kasačního opravného prostředku nepřipustný, jelikož navrhovatelka fakticky Soudní dvůr žádá, aby provedl přezkum posouzení důkazů, které předložila. Přístup ADM je dále založen na nesprávném pochopení cíle sledovaného vymezením relevantního trhu. V projednávaném případě je třeba rozlišovat posouzení existence porušení článku 81 ES, které vyžaduje vymezení relevantního trhu, a posouzení závažnosti protiprávního jednání.

Závěry Soudního dvora

- 122 Úvodem je třeba připomenout, že pokyny stanoví, že konkrétní dopad protiprávního jednání na trh je prvkem, který musí být zohledněn při posuzování závažnosti spáchaného protiprávního jednání v rámci stanovení výše pokuty.
- 123 Soud v bodě 198 napadeného rozsudku uvedl, že se Komise při stanovení konkrétního dopadu kartelové dohody omezila na trh s kyselinou citronovou. Nezohlednila tak širší trh, který navrhovatelka navrhovala zohlednit, který zahrnuje výrobky zastupující kyselinu citronovou, které i uvedla.
- 124 Soud tak v bodech 152 až 156 a 180 až 193 napadeného rozsudku vycházel z analýzy, kterou provedla Komise ve sporném rozhodnutí a která ho vedla ke konstatování růstu cen kyseliny citronové souběžně s prováděním kartelové dohody, což ADM nezpochybnila.
- 125 Je-li jednak v tomto ohledu konkrétní tržní dopad protiprávního jednání prvkem, který musí být zohledněn při posuzování závažnosti uvedeného protiprávního jednání, jedná

se jen o jedno z kritérií, přičemž dalšími jsou povaha protiprávního jednání a velikost zeměpisného trhu. Stejně tak pokyny upřesňují, že tento konkrétní dopad na trh má být zohledněn pouze tehdy, lze-li ho změřit.

126 A dále, jak zdůraznil generální advokát v bodech 200 a 201 svého stanoviska, navrhovatelka nezpochybnila, že kartelová dohoda měla, přinejmenším na části trhu, účinek na ceny kyseliny citronové.

127 Za těchto podmínek měl Soud v bodech 200 a 201 napadeného rozsudku správně za to, že argumenty navrhovatelky nemohou obstát, jelikož neprokázala, že by Komise musela konstatovat neexistenci dopadu kartelové dohody, pokud by vymezila relevantní trh tak, jak požaduje navrhovatelka.

128 Na rozdíl od tvrzení ADM se tak Soud omezil na úvahu, že důkazy uplatňované ADM neumožňují vyvrátit analýzu Komise, aniž by přenášely důkazní břemeno.

129 Je třeba tudíž zamítnout devátý důvod kasačního opravného prostředku jako neopodstatněný.

130 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba napadený rozsudek zrušit v rozsahu, ve kterém zamítá žalobní důvody uplatňované navrhovatelkou na podporu její žaloby a směřující ke zrušení sporného rozhodnutí v části, ve které kvalifikuje ADM jako vůdce kartelové dohody, a z tohoto důvodu jednak zvyšuje základní částku pokuty, která má být navrhovatelce uložena, a dále vylučuje uplatnění bodu B sdělení o spolupráci v její prospěch.

K žalobě před Soudem

131 V souladu s čl. 61 prvním pododstavcem druhou větou statutu Soudního dvora, pokud Soudní dvůr zruší rozhodnutí Soudu, může vydat sám konečné rozhodnutí ve věci, pokud to soudní řízení dovoluje. Tak je tomu v projednávaném případě.

K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávné kvalifikace jako vůdce kartelové dohody

132 Žalobní důvod předložený na podporu žaloby proti spornému rozhodnutí, o kterém Soud rozhodl chybně, zapadá do navrhovatelčina zpochybnění kvalifikace jako vůdce kartelové dohody a uplatnění, z tohoto důvodu, zvýšení základní částky pokuty o 35 %.

133 Jelikož z bodu 94 rozsudku v projednávané věci vyplývá, že Komise neumožnila ADM uplatňovat její práva, co se týče poznatků vyplývajících ze zprávy FBI a z prohlášení společnosti Cerestar, které použila ve sporném rozhodnutí pro kvalifikování navrhovatelky jako vůdce kartelové dohody, je třeba ověřit, zda tento orgán předložil vedle těchto skutečností důkazy umožňující přijmout takovou kvalifikaci.

134 V tomto ohledu z bodů 263 a 264 sporného rozhodnutí, jakož i z bodů 56 až 58 oznámení námitek vyplývá, že Komise doplňkově uplatňovala existenci cyklu

dvoustranných schůzek mezi ADM na straně jedné a HLR, H & R a JBL na straně druhé v průběhu ledna 1991 za účelem iniciování, a případně vypracování kartelové dohody.

135 Nicméně, v bodě 264 odůvodnění sporného rozhodnutí Komise doplnila, že „existence cyklu dvoustranných schůzek mezi ADM a jejími konkurenty krátce před první mnohostrannou schůzkou kartelové dohody nestačí k závěru, že ADM je strůjcem kartelové dohody, ale představuje silný ukazatel pro tuto domněnku“. Komise se dále v bodech odůvodnění 265 a 266 tohoto rozhodnutí odvolávala na konkrétní poznatky vycházející ze zprávy FBI a z prohlášení společnosti Cerestar.

136 Přitom jak vyplývá z bodů 94 a 95 rozsudku v projednávané věci, Komise nemohla při kvalifikování ADM jako vůdce kartelové dohody vycházet z určujících poznatků uvedených v bodech 265 a 266 odůvodnění sporného rozhodnutí, třebaže tyto poznatky nebyly uvedeny v oznámení námitek, aniž by porušila její právo na obhajobu.

137 V důsledku toho, jelikož je existence cyklu dvoustranných schůzek uvedená v bodech 263 a 264 odůvodnění tohoto rozhodnutí sama o sobě nedostatečná pro kvalifikování ADM jako vůdce kartelové dohody, Komise neprokázala opodstatněnost této kvalifikace, takže nemohla na základní částku pokuty uložené navrhovatelce uplatnit zvýšení o 35 % na základě přitěžujících okolností souvisejících s uvedenou kvalifikací.

138 Proto je třeba tomuto žalobnímu důvodu vyhovět.

K žalobnímu důvodu vycházejícímu z nesprávného použití ustanovení bodu B písm. b) sdělení o spolupráci

Sporné rozhodnutí

- 139 Na základě konstatování provedených v bodě 305 odůvodnění sporného rozhodnutí přiznala Komise na základě bodu B sdělení o spolupráci společnosti Cerestar „velmi významné snížení“, o 90 %, výše pokuty, kterou by jí uložila, pokud by ke spolupráci nedošlo. Komise totiž v tomto bodě odůvodnění měla za to, že tato společnost byla na schůzce se službami Komise ze dne 29. října 1998 prvním podnikem, který jí předložil určující důkazy k prokázání existence kartelové dohody. V následujícím bodě odůvodnění doplnila, že „informace poskytnuté [společností Cerestar] na schůzce ze dne 29. října 1998, které odpovídají informacím uvedeným později v jejím písemném prohlášení ze dne 25. března 1999, stačily pro prokázání existence kartelové dohody a byly předány Komisi dříve, než jí je poskytla ADM“. Komise tak v bodě 308 odůvodnění uvedeného rozhodnutí odmítla tezi ADM, podle které tato společnost splňuje podmínky stanovené v bodu B pro to, aby jí bylo přiznáno „velmi významné snížení“ výše pokuty.

Argumenty účastnic řízení

- 140 Na podporu své žaloby předložené Soudu ADM tvrdila, že Komise nesprávně použila bod B písm. b) sdělení o spolupráci. Byla údajně totiž „první, kdo poskytl určující důkazy o existenci kartelové dohody“, ve smyslu tohoto ustanovení, na schůzce konané dne 11. prosince 1998, jelikož důkazy poskytnuté společností Cerestar na schůzce konané dne 29. října 1998 nebyly „určující“ ve smyslu uvedeného ustanovení.
- 141 Zprvė totiž Cerestar neposkytla žádnou informaci ohledně kartelové dohody pro období před 12. květnem 1992, kdy tato společnost k dohodě přistoupila. Znalost,

kteřou měla Komise o kartelové dohodě v tomto období, proto vyplývala pouze z informací poskytnutých poprvé ADM.

¹⁴² Zadruhé, prohlášení společnosti Cerestar, které odpovídá informacím předaným ústně na schůzce ze dne 29. října 1998, nebylo ani přesvědčivé, ani přesné, co se týče dat schůzek a účastnic kartelové dohody. Cerestar tak označila 32 schůzek, které se konaly v různá data mezi 14. listopadem 1991, tedy v době před její účastí na kartelové dohodě, a 17. červencem 1996, tedy až po rozpuštění kartelové dohody. Prohlásila, že devět z nich bylo schůzkami kartelové dohody, které se konaly jistě, „možných“ bylo osm schůzek, zatímco u patnácti dalších se nejednalo o schůzky kartelové dohody nebo „bylo čím dál tím méně pravděpodobné, že by jimi byly“. Totožnost účastníků byla určena pro tři ze 17 schůzek, které se ukázaly být „jistými“ nebo „možnými“ schůzkami kartelové dohody. Šest z takto označených schůzek se ve skutečnosti podle svědectví ostatních dotčených podniků a zjištění Komise vůbec nekonalo.

¹⁴³ Zatřetí, Cerestar později v dopise zaslaném Komisi dne 7. května 1999 uznala, že některé takto uvedené schůzky se ve skutečnosti nekonaly.

¹⁴⁴ Začtvrté, prohlášení Cerestar je neurčité a málo přesvědčivé, co se týče předmětu schůzek. Nebyly poskytnuty žádné přesné údaje týkající se cen a kvót, mimo kvót stanovených pro samotnou Cerestar.

¹⁴⁵ Zapáté, není jasné, zda Cerestar, obdobně jako ADM, předložila Komisi důkaz ve formě přímého svědectví. Mimoto Cerestar považovala později za nezbytné rozvinout a osvětlit svoje ústní prohlášení ze dne 29. října 1998.

- 146 Zašesté, Cerestar sama od Komise obdržela žádost o podrobnější informace, pocházející ze dne 3. března 1999 a založenou na prohlášeních ADM. Cerestar tak měla příležitost posoudit tuto žádost o informace, která odkazovala na určitá data a místa schůzek a zakládala se na poznatcích předložených ADM, předtím, než předala dne 25. března 1999 Komisi svoje konečné prohlášení.
- 147 Navrhovatelka tvrdí, že důkazy předložené jí samotnou byly naopak přesvědčivé. Na schůzce ze dne 11. prosince 1998 totiž poskytla Komisi přímé svědectví, listinný důkaz pocházející z doby rozhodné z hlediska skutkového stavu, stejně jako průkazné dokumenty prokazující rámec a provedení ujednání organizujícího kartelovou dohodu. Důkazy předložené ADM poskytly množství přesných podrobností týkajících se schůzek, jejich účastníků, kompenzačních a kontrolních mechanismů, cen a kvót kartelové dohody.
- 148 Komise tvrdí, že není rozhodující, pokud jde o posouzení „určující“ povahy předložených důkazů, ve smyslu bodu B písm. b) sdělení o spolupráci, že tyto poznatky pocházejí od podniku, který se dotčené kartelové dohody neúčastnil po celou dobu její existence. Tyto poznatky se totiž mají vztahovat k existenci kartelové dohody, a nikoliv k délce jejího trvání.
- 149 Stejně tak neúplnost informací sdělených Komisi není na překážku tomu, aby mohly být považovány za určující.

Závěry Soudního dvora

- 150 Úvodem je třeba zdůraznit, jak učinil generální advokát v bodech 221 a 222 svého stanoviska, že samotné znění bodu B písm. b) sdělení o spolupráci nevyžaduje, aby „první“ podnik poskytl všechny informace prokazující všechny podrobnosti fungování kartelové dohody. Podle tohoto ustanovení, aby mohl být podnik za takový považován,

postačí, když poskytne jakékoliv určující důkazy o existenci kartelové dohody. Znění tohoto ustanovení nevyžaduje ani to, aby poskytnuté informace samy o sobě postačovaly k vypracování oznámení námitek, či dokonce k přijetí konečného rozhodnutí, kterým se konstatuje existence protiprávního jednání. Nicméně, nemusí-li být důkazy uvedené v tomto bodě B písm. b) nezbytně samy o sobě dostatečné pro prokázání existence kartelové dohody, musejí být k tomuto účelu určující. Musí se tedy jednat nikoliv pouze o zdroj umožňující směřovat vyšetřování prováděná Komisí, ale o důkazy, které mohou být přímo použity jako hlavní důkazní podklad pro rozhodnutí konstatující protiprávní jednání.

- 151 Je třeba rovněž zdůraznit, že v rámci uvedeného bodu B písm. b) není důležitá skutečnost, že určující důkazy byly předloženy ústně.
- 152 A konečně, Komise má určitý prostor pro uvážení, zda byla spolupráce podniku „určující“, ve smyslu tohoto ustanovení, pro konstatování existence protiprávního jednání a jeho ukončení, takže kritizováno může být pouze zjevné zneužití tohoto prostoru pro uvážení.
- 153 Ve světle předcházejících úvah je třeba posoudit, zda se Komise v projednávaném případě tím, že rozhodla, že Cerestar byla prvním podnikem, který poskytl určující důkazy o existenci kartelové dohody, dopustila zjevně nesprávného posouzení.
- 154 Komise v bodech 305 a 306 odůvodnění sporného rozhodnutí uvedla, že Cerestar byla prvním podnikem, který jí v průběhu schůzky konané dne 29. října 1998 poskytl určující důkazy umožňující prokázat existenci kartelové dohody, přičemž prohlášení tohoto podniku byla potvrzena písemně dne 25. března 1999.

- 155 Je třeba zaprvé uvést, že ADM nemůže zpochybňovat určující charakter informací poskytnutých Cerestar pouze z důvodu, že tato společnost se účastnila kartelové dohody teprve rok po začátku jejího provádění.
- 156 Jak totiž jednak správně zdůraznila Komise, bod B písm. b) sdělení o spolupráci vyžaduje, aby se poskytnuté určující důkazy vztahovaly k samotné existenci kartelové dohody, a nikoliv k délce jejího trvání.
- 157 Jednak obsahuje prohlášení společnosti Cerestar údaje týkající se mnohostranných schůzek, které se konaly před začátkem její účasti na kartelové dohodě a které byly podepřeny prohlášeními ADM na schůzce mezi zástupci této společnosti a Komise.
- 158 Zadruhé, pokud jde o samotný obsah prohlášení společnosti Cerestar, je třeba zdůraznit, že jsou v něm jednak popsány mechanismy kartelové dohody, a sice systém stanovování cen, rozdělení trhu, systém výměny informací a kompenzační dohody. Dále toto prohlášení obsahuje seznam různých schůzek, které proběhly mezi podniky účastnícími se kartelové dohody.
- 159 Je sice pravda, že informace obsažené v prohlášení společnosti Cerestar jsou v některých případech přibližné a neobsahují systematicky číselné údaje týkající se rozhodnutí přijatých na schůzkách kartelové dohody, nemění to však nic na tom, že Komise mohla mít za to, aniž by se dopustila zjevně nesprávného posouzení, že tyto poznatky jsou určující pro prokázání existence kartelové dohody.
- 160 Informace poskytnuté společností Cerestar na schůzce ze dne 29. října 1998 totiž Komisi umožnily seznámit se s existencí kartelové dohody na evropském trhu

s kyselinou citronovou a získat informace o přibližné délce jejího trvání, jejich mechanismech a průběhu.

161 Poznátky poskytnuté společností Cerestar proto jsou, aniž by představovaly samy o sobě dostatečné důkazy pro všechny aspekty protiprávního jednání, více než zdrojem umožňujícím směřovat vyšetřování prováděná Komisí, jelikož mohou být posledně uvedenou přímo použity k prokázání existence kartelové dohody.

162 V tomto ohledu není skutečnost, že tyto informace nevyplývají z přímého svědectví nebo že byly později doplňovány nebo upřesňovány, rozhodující pro posouzení jejich určujícího charakteru.

163 V důsledku toho je třeba žalobní důvod navrhovatelky vycházející z nesprávného uplatnění bodu B písm. b) sdělení o spolupráci Komisí zamítnout.

164 Ze všech těchto úvah vyplývá, že podle čl. 61 prvního pododstavce statutu Soudního dvora je třeba zrušit článek 3 sporného rozhodnutí v rozsahu, ve kterém stanovuje výši pokuty uložené ADM na 39,69 milionu eur s ohledem na zvýšení základní částky pokuty uložené této společnosti o 35 % z důvodu jejího postavení jako vůdce kartelové dohody, a snížit tak tuto pokutu na 29,4 milionu eur.

K nákladům řízení

- 165 Podle čl. 122 prvního pododstavce jednacího řádu Soudního dvora, je-li kasační opravný prostředek opodstatněný a Soudní dvůr vydá sám konečné rozhodnutí ve věci, rozhodne o nákladech řízení. Podle čl. 69 odst. 2 téhož jednacího řádu, který se na základě článku 118 tohoto jednacího řádu použije na řízení o kasačním opravném prostředku, se účastník řízení, který neměl úspěch ve věci, uloží náhrada nákladů řízení, pokud to účastník řízení, který měl ve věci úspěch, požadoval. Podle čl. 69 odst. 3 uvedeného jednacího řádu, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch, Soudní dvůr může rozdělit náklady řízení mezi účastníky nebo rozhodnout, že každý z nich nese vlastní náklady.
- 166 Vzhledem k tomu, že obě účastnice řízení měly v řízení o kasačním opravném prostředku částečně úspěch i neúspěch, je třeba uložit Komisi, že nahradí polovinu nákladů řízení navrhovatelky, a navrhovatele, že nahradí náklady řízení Komise a ponese polovinu vlastních nákladů řízení.
- 167 Pokud jde o řízení před Soudem, jelikož byl napadený rozsudek částečně zrušen a žalobním důvodům navrhovatelky v prvním stupni bylo částečně vyhověno, je třeba uložit Komisi náhradu čtvrtiny nákladů řízení navrhovatelky v prvním stupni a navrhovatele, že nahradí náklady řízení Komise a ponese tři čtvrtiny vlastních nákladů řízení.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 27. září 2006, Archer Daniels Midland v. Komise (T-59/02), se zrušuje v rozsahu, ve kterém zamítá žalobní důvod společnosti Archer Daniels Midland Co. týkající se porušení jejího práva na obhajobu v průběhu správního řízení, které vedlo**

k vydání rozhodnutí Komise 2002/742/ES ze dne 5. prosince 2001 v řízení podle článku 81 Smlouvy o ES a článku 53 Dohody o EHP (věc COMP/E-1/36.604 – Kyselina citronová), jelikož Komise Evropských společenství jí neumožnila uplatnit svá práva, co se týče skutečností, ze kterých vycházela při kvalifikování společnosti Archer Daniels Midland Co. jako vůdce kartelové dohody.

- 2) Rozsudek Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 27. září 2006, Archer Daniels Midland v. Komise, se zrušuje v rozsahu, ve kterém zamítá jako neúčinný žalobní důvod společnosti Archer Daniels Midland Co. týkající se nesprávného použití Komisí Evropských společenství bodu B písm. b) sdělení Komise ze dne 18. července 1996 o neuložení nebo snížení pokut v případech kartelových dohod.
- 3) Článek 3 rozhodnutí 2002/742/ES se zrušuje v rozsahu, ve kterém stanovuje výši pokuty uložené společnosti Archer Daniels Midland Co. na 39,69 milionu eur.
- 4) Výše pokuty uložené společnosti Archer Daniels Midland Co. za protiprávní jednání konstatované v článku 1 rozhodnutí 2002/742/ES, tak jak bylo částečně zrušeno rozsudkem Soudu prvního stupně Evropských společenství ze dne 27. září 2006, Archer Daniels Midland v. Komise (T-59/02), se stanoví na 29,4 milionu eur.
- 5) Ve zbývajících částech se kasační opravný prostředek zamítá.
- 6) Společnost Archer Daniels Midland Co. ponese tři čtvrtiny vlastních nákladů řízení a ukládá se jí náhrada nákladů řízení Komise Evropských společenství, co se týče řízení před Soudem prvního stupně Evropských společenství, a dále ponese polovinu vlastních nákladů řízení a ukládá se jí náhrada nákladů řízení Komise Evropských společenství, co se týče řízení o kasačním opravném prostředku.

- 7) **Komisi Evropských společenství se ukládá náhrada čtvrtiny nákladů společnosti Archer Daniels Midland Co. vynaložených v řízení před Soudem prvního stupně Evropských společenství, jakož i poloviny nákladů společnosti Archer Daniels Midland Co. vynaložených v řízení o kasáčním opravném prostředku.**

Podpisy.